

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Киданівського НВК
Протокол №7 від 28.05. 2020р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Киданівського НВК
О. Моха
наказ № 36 від 01.06.2020 р

Освітня програма
Киданівського навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітня школа
I-II ступенів- дитячий садок»
Богуславської міської ради
Київської області

Вступ

Розвиток системи освіти в Україні визначається Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р), Державним стандартом початкової загальної освіти затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 (у 4 класі), Державним стандартом початкової освіти затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 №688 (у 1-3 класах), Державним стандартом базової загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392.

Згідно з чинним законодавством «метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності».

Освітній процес у Киданівському навчально-виховному комплексі організований так, щоб забезпечити формування в дітей передбачених стандартами ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності. Набути ключових компетентностей діти можуть, беручи безпосередню участь в освітньому процесі на денній формі навчання.

Педагогічний колектив НВК прагне створити умови для розвитку кожної дитини, дати їй можливість для самовираження й самовизначення, забезпечити науково-теоретичну, практичну, допрофесійну та загальнокультурну підготовку учнів. Для цього необхідний постійний розвиток школи, поповнення її матеріально-технічних і навчальних ресурсів, підвищення кваліфікації адміністрації та педагогічних працівників, а, головне, єднання та

духове зростання учнів, батьків і педагогів як спільноти, яка творить сприятливий для української дитини соціально-культурний простір.

Мета освітньої програми:

- визначення напрямків діяльності та цільових орієнтирів;
- спрямування спільної роботи колективу школи та громадськості;
- проектування процесу оновлення діяльності школи.

Освітня програма навчально-виховного комплексу ґрунтується на визнаних світом та перевірених досвідом ключових ідеях української педагогічної думки, базових принципах гуманістичної філософії та здобутках сучасної науки управління.

Ми цінуємо кожную дитину НВК, дбаючи про:

- ◆ формування її життєвих компетентностей;
- ◆ фізичний, особистісний та інтелектуальний розвиток;
- ◆ здатність вільно спілкуватися державною мовою;
- ◆ уміння самостійно вчитися та співпрацювати для досягнення особистих і суспільно значимих цілей.

Ми цінуємо батьків дітей навчально-виховного комплексу, дбаючи про:

- ◆ розвиток їхньої компетентності щодо сина/доньки;
- ◆ повну поінформованість щодо успіхів своєї дитини та стану школи;
- ◆ якнайширші можливості кожному долучитися до шкільного виховання, життя шкільної спільноти;
- ◆ прозорість усіх сторін діяльності закладу освіти та прийнятих адміністрацією рішень.

Структура освітньої програми (розділи):

1. Призначення навчально-виховного комплексу.
2. Модель випускника школи.
3. Цілі та задачі освітнього процесу.
4. Навчальний план.
5. Використання педагогічних технологій.
6. Реалізація освітньої програми.

7.Програмно-методичне забезпечення освітньої програми.

Розділ 1. Призначення Киданівського НВК

Киданівський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІ

ст. - дитячий садок» Богуславської міської ради Київської області (далі – Киданівський НВК) – це навчально – виховний комплекс, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти.

Призначення навчально-виховного комплексу- це навчити дітей:

- вільно комунікувати, використовуючи свої знання державної мови;
 - самостійно вчитися, досконало володіючи загальними інтелектуальними уміннями та інформаційною культурою, зокрема, навичками читання, роботи з цифровими носіями і самоуправління своєю діяльністю;
- * успішно співпрацювати, спираючись на глибоке розуміння соціальних кодів поведінки та звичаїв, що є загальноприйнятими у різних суспільства та середовищах, уміння доступно виражати свої та толерантно сприймати чужі думки, співпереживати, знаходити компроміс бути чесним та впевненим у собі;
- цінувати і оберігати життя, відчувши у школі його смак, розвинувши критичне мислення, набувши імунітету до технологій маніпулювання свідомістю та здатності, будучи конкурентоспроможним/ою у глобальному вимірі, жити у гармонії з собою, природою, іншими людьми.

Метою дошкільної освіти у Киданівському НВК є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок.

Діти старшого дошкільного віку у мікрорайоні Киданівського НВК обов'язково охоплюються дошкільною освітою відповідно до стандарту дошкільної освіти.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до

систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, **початкова школа** забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави,

У відповідності до чинного законодавства Киданівський НВК здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм двох ступенів освіти:

Школа I ступеня (початкова) – перший структурний підрозділ навчального закладу, є чотирирічною (1-4 класи). До неї вступають діти, яким до 1 вересня виповнилося не менш як 6 років і які за результатами медичного й психологічного обстеження не мають протипоказань для систематичного шкільного навчання, а також діти семирічного віку, які з об'єктивних причин не почали навчання в школі.

Освітня програма передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Для 1 - 2 класів навчальна програма складена на основі типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна, (рішення педагогічної ради протокол № 6 від 16.05.2018 року), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України (далі МОН України) від 08.10. 2019 № 1272 .

Для 3 - 4 класів навчальна програма складена на основі типової освітньої програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна, (рішення педагогічної ради

протокол № 6 від 16.05.2018 року), затвердженою наказом МОН України від 08.10. 2019 № 1273. Для 4 класу навчальна програма складена на основі типової освітньої програми для 4 класу затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 407.

Пріоритетами в початкових класах є виховні, загальнонавчальні і розвивальні функції.

У молодших школярів формується розгорнута навчальна діяльність (уміння вчитися) шляхом оволодіння організаційними, логікомовленнєвими, пізнавальними і контрольнo-оцінювальними уміннями і навичками, набуття особистого досвіду культури поведінки в соціальному і природному оточенні, співпраці в різних видах діяльності.

Освітніми результатами цього ступеня навчального закладу є повноцінні мовленнєві, читацькі, обчислювальні уміння й навички, узагальнені знання про рідний край, реальний світ у його зв'язках і залежностях, національна самосвідомість та екологічна культура. У молодших школярів достатньо розвинені мислення, уява, пам'ять, сенсорні уміння, здатність до творчого самовираження, особистісно цілісного ставлення до праці, мистецтва, здоров'я, уміння виконувати нескладні творчі завдання.

Основними засобами реалізації є:

- засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм;
- інтеграція навчальної та поза навчальної діяльності;
- уведення в навчальний план предметів та курсів за вибором, що сприяють загальнокультурному розвитку та формують гуманістичний світогляд (за наявності бюджетних коштів).

Школа II ступеня (5-9 класи)

Навчальна програма для 5- 9 класів – складена за типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405.

Цей ступінь дає базову загальну середню освіту, що є фундаментом

загальноосвітньої підготовки всіх школярів, формує у них готовність до вибору і реалізації форми подальшого одержання освіти і профілю навчання. На цьому етапі завершується формування цілісної культури світу, оволодіння способами пізнавальної і комунікативної діяльності, вміння одержувати з різних джерел інформацію, переробляти і застосовувати знання.

Завершуючи школу II ступеню, учні мають добре володіти українською мовою, на практичному рівні однією іноземною мовою. Учні мають сформовані загальнонавчальні уміння і навички, володіють навчальним матеріалом на рівні, достатньому для подальшого навчання.

Основними засобами реалізації є:

- засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм;
- інтеграція навчальної та поза навчальної діяльності;
- уведення в навчальний план(для повних класів) предметів та курсів за вибором,що сприяють загальнокультурному розвитку та формують гуманістичний світогляд (за наявності бюджетних коштів);
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної,трудової, художньо-естетичної).

Засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів є наскрізні лінії; вони враховуватимуться при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Мета наскрізних ліній – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, зрештою, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика	
	I ступінь	II ступінь

Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування у здобувачів початкової освіти соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля.	Формування у здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Формування відповідальності та готовності до співпраці через колективну діяльність (робота в групах, парах, проектах тощо)	Сприятиме формуванню відповідального члена суспільства, що розуміє принципи і механізми його функціонування. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Наскрізна лінія націлює на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя відіграє важливу роль у формуванні толерантного ставлення до однокласників незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки	Становлення здобувача освіти як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Формує валеологічні знання учнів про власне здоров'я та здоров'я оточуючих, навички здорового способу життя та безпечної поведінки, виховує бережливе ставлення до власного здоров'я.
Підприємливість і фінансова грамотність	Формування у здобувачів освіти здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

2-3 класи – інтегровані курси «Навчання грамоти», «Я досліджую світ», «Мистецтво».

1. **Для наскрізної лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток»** – це формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства.

2. **Метою вивчення наскрізної лінії «Громадянська відповідальність»** є формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної

ініціативи. Ця наскрізна лінія освоюється через колективну діяльність – дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо, яка розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

3. **Завданням наскрізної лінії «Здоров'я і безпека»** є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Освітня програма Киданівського НВК спрямована на формування людини та громадянина, розвиток в учнів національної самосвідомості.

Розділ 2. Модель випускника школи

До ключових компетентностей, визначених Новою школою і педагогічною радою школи належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і

школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці.

Кожен випускник Киданівського НВК повинен мати:

- ✓ високий рівень морального розвитку (гуманізм, совісність, гідність, толерантність);
- ✓ сформованість особистісних якостей громадянина України;
- ✓ сформованість потреби у самовдосконаленні, здатність до творчої діяльності,
- ✓ звичка до нормативної поведінки, розвинена емоційна сфера, сформовані етичні потреби;
- ✓ сформованість системи знань у відповідності до держстандартів та програми школи.

Випускники школи повинні вміти:

- ✓ гнучко адаптуватися до постійно змінних життєвих ситуацій, самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці;
- ✓ самостійно і критично мислити, бачити труднощі, шукати шляхи раціонального їх подолання, використовувати сучасні технології, генерувати нові ідеї, творчо мислити;
- ✓ грамотно працювати з інформацією (збирати необхідні для дослідження факти, аналізувати їх, висувати гіпотези,

узагальнювати, зіставляти з аналогічними або альтернативними варіантами, формувати аргументовані висновки і на їх основі виявляти і вирішувати існуючі проблеми);

- ✓ бути комунікабельним, контактним у різноманітних соціальних групах, запобігати конфліктним ситуаціям або вправно виходити із них;
- ✓ самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.

Розділ 3. Цілі і задачі освітнього процесу

Цілі освітнього процесу:

- Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової та базової середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту.
- Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів.
- Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм.
- Формувати позитивну мотивацію до навчальної діяльності.
 - Забезпечити соціально- педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
 - Розвивати індивідуальність дитини на основі вивчення і врахування її особистісних здібностей, інтересів, потреб.
 - Формувати соціальну і громадянську позицію, високий рівень правової, екологічної, духовної, моральної культури.
 - Розвивати творчі здібності учнів.
 - Підтримувати обдарованих дітей та молодь.

Основні напрями розвитку школи:

- оновлення навчально-виховного процесу на основі інноваційних освітніх технологій;

- інформатизація та комп'ютеризація навчально-виховного процесу;
- переорієнтація навчально-виховного процесу на принципах співробітництва і співтворчості учні і учителя.

Розділ 4. Навчальний план та його обґрунтування

1. Заклад працює за навчальним планом, що складається на основі розроблених МОН України Типових навчальних програм.

Відповідно до навчальних планів школи педагогічні працівники самостійно добирають навчальні програми, підручники, затверджені МОН України, а також науково-методичну літературу, навчально-наочні посібники та обладнання, форми, методи і засоби навчання.

2. Педагогічні працівники можуть поєднувати навчально-виховну роботу з науково-методичною та експериментальною, використовуючи поряд із традиційними методами і формами організації навчальних занять інноваційні технології навчання.

3. Навчально-виховний процес у школі здійснюється за денною формою навчання. Бажаючим надається право і створюються умови для індивідуального навчання, складання державної підсумкової атестації екстерном.

4. Загальноосвітня школа охоплює навчанням усіх учнів визначеного мікрорайону. Учні зараховуються згідно з наказом директора, що видається на підставі заяви батьків або осіб, які їх замінюють.

5. Навчальний рік ділиться на семестри. Школа працює за 5-денним планом.

6. Щоденна кількість і послідовність навчальних занять визначається розкладом уроків, який складається відповідно до санітарно-гігієнічних вимог і затверджується директором школи.

7. Навчальний рік розпочинається у День знань – 1 вересня. Його

тривалість обумовлюється часом виконання навчальних програм з усіх предметів.

8. Оцінювання навчальних досягнень учнів у школі здійснюється за такою системою:

- у першому класі, як правило, здійснюється вербальне;
- у другому класі за рішенням педагогічної ради та у наступних класах оцінювання навчальних досягнень учнів проводиться за 12-бальною системою.

9. Державна підсумкова атестація проводиться тільки в 4 і 9 класах.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які реалізуються вчителями у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання роблять внесок у формування таких ключових компетентностей здобувачів освіти:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти	
		I ступінь	II ступінь
1	Спілкування державною мовою	Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Здатність спілкуватися іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, володіння навичками міжкультурного спілкування	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.

3	Математична компетентність	Виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	Опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмій; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	Ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, вмій, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Культурна компетентність	Залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ошадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми закладу використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу та застосованих у ньому педагогічних технологій

Поглиблення культури демократії й розвиток громадянських компетентностей через демократичні зміни у школі у відповідності до концепції Нової української школи та нового Закону про освіту України

сприяє:

- вихованню активних і відповідальних громадян, в т.ч. через зміст навчальних програм, інтерактивні методи навчання та підходи педагогіки партнерства;

- демократизації та децентралізації шкільного самоврядування;

- розвитку інклюзивного й безпечного середовища у школі на засадах цінностей прав людини і демократичної участі;

- процесам розвитку автономії школи та вчителя у питаннях самостійного визначення напрямків розвитку та формування змісту навчальних програм;

- партнерській взаємодії між школою та громадою.

Ці завдання реалізуються у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, школи та громади, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів та ***впровадження моделі демократичної школи.***

Для виконання завдань застосовуємо принципи:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Головне завдання громадянської освіти – участь учнів у демократичному суспільстві. Освіта для демократичної громадськості тісно пов'язана із освітою з прав людини.

Завдання вчителя у демократичній школі:

– навчати “про” демократію і права людини

Учні повинні розуміти, що таке демократія, а також добре знати про свої права та обов'язки.

– навчати “для” демократії і прав людини

Школярі навчаються брати участь у громадському житті країни; усвідомлюють, що вони – важлива частинка суспільства.

– навчати “через” демократію і права людини

Учням потрібна свобода думки та слова, можливість брати участь у шкільному врядуванні. Вчитель і учень співпрацюють разом, навчають один одного.

У демократичній школі учні:

- висловлюють свої думки з впевненістю;
- поважають один одного;
- вирішують конфлікт мирно;
- вчаться сприймати встановлену організаційну структуру, яка регулює їхні права та обов’язки;
- розуміють політику як спосіб вирішення важливих проблем;
- ухвалюють рішення та беруть участь у виборах;
- вчаться відповідати за свої рішення.

Переваги демократичного самоврядування:

– Зміцнення дисципліни

Управління, засноване на довірі, а не на страху, є більш стійким та ефективним. Якщо довіряти учням, то вони стають відповідальнішими.

– Підвищення рівня навчання

У вчителів є більше свободи щодо того, як і що навчати. Бачення кожного учня як особистості, індивідуальний підхід до нього – важливі складові демократичної школи.

– Зниження рівнів конфліктів

У демократичній школі дітей навчають поважати чужі думки, вирішувати конфлікти та розуміти, що кожна людина є особистістю.

Актуальними для нової української школи є також ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної

творчості;

- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

Основними формами організації навчання є:

- традиційні уроки, проблемні уроки, уроки-лекції, семінари, практичні заняття, конференції, подорожі, виставки тощо;
- семінарські заняття, ділові ігри, брейн-ринги, індивідуальні заняття;
- профільні семінари, факультативи, курси за вибором.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- екскурсії,

- дитяче волонтерство тощо.

Основними формами організації освітнього процесу в 2-4 класах є:

- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ 6. Показники реалізації освітньої програми

До показників реалізації освітньої програми належать: рівень виконання планів та програм, якість календарно-тематичного планування вчителя, а також професійно-діяльністі якості педагогічних працівників. Особливу увагу приділити вчителям початкових класів.

Визначаємо критерії, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми

науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, 3 здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкової школи;

- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;
- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;
- інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Розділ 7. Програмно-методичне забезпечення програми

Перелік навчальних програм

I ступінь

2 клас

Предмет	Програма
Українська мова Математика «Іноземна мова» «Я досліджую світ» «Мистецтво» «Фізична культура»	Типова освітня програма початкової освіти (автор Р.Шиян) Наказ МОН України від 08.10. 2019 № 1272 “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти”

--	--

3 клас

Предмет	Програма
«Українська мова» «Математика» «Я досліджую світ» «Інформатика» «Іноземна мова» « Мистецтво» Фізична культура	Типова освітня програма початкової освіти (автор Р.Шиян) Наказ МОН України від 08.10. 2019 № 1273 “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти”

4 клас

Предмет	Програма
«Українська мова» «Математика» «Я у світі» « Природознавство» «Інформатика» «Іноземна мова» «Образотворче мистецтво» « Музичне мистецтво» « Трудове навчання» Основи здоров'я Фізична культура	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи «Українська мова», « Літературне читання», «Математика», «Я у світі»,« Природознавство»,«Інформатика», «Іноземна мова»,«Образотворче мистецтво», « Музичне мистецтво»,« Трудове навчання»,«Основи здоров'я», «Фізична культура» затверджені наказом МОН України від 20.04.2018 № 407

II ступінь

5-9 класи

Предмет	Програма
Укр. мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804

Укр. література	Українська література: 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Математика	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
Зарубіжна література	Світова література. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Англійська мова	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», К., 2017 р. Наказ МОН від 29.05.2015 № 585 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Природознавство	Програма з природознавства для загальноосвітніх навчальних закладів 5 клас 2017 рік (наказ МОН України від 07.06. 2017 №804)
Історія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 №804
Трудове навчання	Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів.5-9 класи»(оновлена),затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017№804
Основи здоров'я	Навчальна програма загальноосвітніх закладів. Основи здоров'я - К.:Видавничий дім «Освіта»,2013 (Зі змінами,затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017№80
Інформатика	Інформатика. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів , затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804;
Фізична культура	Фізична культура. 5-9 класи . Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (автори Круцевич Т.Ю. та інші). Наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804

Алгебра	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
---------	---

Геометрія	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
Біологія	Біологія. Програма для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Географія	Географія. Навчальна програма для 6-9 класів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804
Інформатика	Інформатика. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів , затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804;
Мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів . (оновлена), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804